

Zafoukání vysoké pece

Josef Luňáček

Řada mých čtenářů se mě ptá, co znamená zafoukání vysoké pece a co znamená zapálení vysoké pece, je to totéž? A kdy a jak se provádí oba výkony? Proč jsem o zafoukání dosud nic nenapsal? Následující řádky osvětlí oba pojmy, popíše události okolo zafoukání a já si odškrtnu další splněný úkol v informovanosti Vás, čtenářů. Tak do toho!

Zapálení vysoké pece není žádný technologický nebo technický název. Název použili stavitelé první vysoké pece na Nové huti v Kunčicích, kdy byla naplánovaná veliká oslava dokončení výstavby, ale pec dostavěná ještě nebyla. Nemohla začít pracovat, nebylo hotovo, agregát nebyl technologicky dokončen. Vládní delegace, pozvání hosté a veliká sláva se nedaly odvolat a přesunout na pozdější termín. Jak tuto, tehdy zapeklitou, situaci řešit? Vlastně to bylo jednoduché.

Z venku nebylo vidět, že pec je prázdná, bez koksu, rudy i vápence. Proto se velká sláva mohla konat v termínu. A také konala. VIP delegace, hosté, novináři, film a spousta „zvědavců“ přihlíželi, jak do vysoké pece vsunuli politici a taviči zapálenou fakuli (pochodeň) přes otevřenou foukací formu. Fakule musela být veliká, aby oheň dobře vynikl. Podařilo se, hořící fakule byla slavnostně v peci, oslavné proslovy dozněly, foukací forma se zavřela a bylo hotovo. Delegace, hosté, film, tisk a zvědavci odešli, fakule v peci zhasla. Zapálení vysoké pece i slavnost byla zdokumentovaná. Montéři mohli v tichosti pokračovat v dokončovacích pracích a připravit skutečné uvedení pece do provozu (tj. zafoukání). I takový postup byl tenkrát, v padesátých letech, možný.

Zafoukání vysoké pece je technologický proces, kdy se ze spousty jednotlivých smontovaných dílů, přístrojů, motorů a celé řady dalších malých celků probouzí nový, skoro živý, jednotlivý kolos a začne produkovat surové železo, strusku a plyn, to je zafoukaná vysoká pec po výstavbě, nebo po generální opravě.

Co se dělo několik dnů před zafoukáním?

- Vysoká pec je stavebně i montážně úplně dokončená. Probíhají funkční zkoušky jednotlivých technologických uzlů jako: vytápění ohřivačů větru, doprava a třídění vsázkových surovin, zavážky, kompletní chlazení pece, měření a regulace, zkouší se výpočetní technika, dmychadla a plynová síť, odvoz produktů a další, vše podle připraveného harmonogramu.

- Dále se dokončí vysoušení horkovětrného potrubí (nová vyzdívka) a vysušení vyzdívky vysoké pece. Suší se teplým větrem z ohřivačů a výše teplot je striktně předepsaná.
- Jsou prováděny přejímky a funkční zkoušky zavážecího zařízení a plnění zásobníků vsázkových surovin.
- Provedou se zkoušky těsnosti vzduchového a plynového potrubí vlastní vysoké pece a ohřivačů větru na celé trase od dmychadel až po plynočistírnu.
- Je spuštěno chlazení vysoké pece a ohřivačů.
- Foukací armatury jsou namontované a ucpané zvláštní hmotou, mimo dvou, nebo několika foukacích forem, nad odpichovým otvorem.
- Do vysoké pece jsou zaváženy suroviny v přesně stanoveném množství a pořadí až do stanovené výšky.
- Jsou provedeny plynové práce, které napojí vysokou pec na stávající plynovou síť.

Generální oprava končí a vysoká pec je připravena k uvedení do provozu **zafoukáním**. Zafoukání je realizováno vpuštěním horkého větru z ohřivačů přes neucpané formy do vysoké pece, kde se zapálí koks.

No jo, ale úkon skutečného zafoukání není z venku pece vidět, je jen slyšet. Všichni stavitelé, montéři, projektanti, konstruktéři a další pracovníci údržby, provozu i administrativa závodu Vysoké pece jsou zvyklí na tradiční oslavu. I nám vedoucím nebylo proti mysli veřejně poděkovat za dobře odvedenou práci při výstavbě. Proto se předem organizuje malá **oslava**.

Všechny plošiny se zametou, uklidí se zbytky z opravy, zkrátka udělá se místo pro všechny, kteří chtějí vidět dokončení opravy, slyšet slova díky. Ale nejen slyšet řeči, chtějí vypít pohár piva, které se bude brzy „točit“. Zde nastává disproporce. U vysokých pecí se nesmí alkohol ani pivo požívat. Je to porušení bezpečnostních předpisů, ale tradice velí: při zafoukání se pivo vždycky umírněně „čepovalo“. A tradice se musí ctít. S tichým souhlasem vrchního vedení a bezpečáků, s příslibem naší přísné kontroly, jsou přivezeny soudky s pivem, papírové voskované kelímky a pípa. Je určen „čepmistr“, který kromě naražení soudku musí při vydávání kelímku hlídat, aby někdo piva nevypil příliš. To by bylo porušení bezpečnosti a ostuda.

Zahájení se blíží. Rozhlas, hudba i osvětlení funguje. Osádka pece v nových ochranných oděvech upravuje žlaby a otvírá víko foukací formy, přes kterou bude zapálená fakule vsunuta do pece. Oficiální hosté přicházejí na pracovní plošinu do blízkosti otevřené foukací formy. Hrající hudba ztichne, přítomný dav ztichne. Začnou krátké projevy, pochvaly kolektivům i jednotlivcům a slova díky za dobře odvedenou práci. Dav poslouchá a myslí na pivo. Řeči končí.

První tavič zapálí připravenou fakuli ohněm doneseným z jiné významné stavby, pece, nebo události. Vedoucí zafoukávání dává pokyn k přenesení ohně do otevřené foukací formy. První tavič s hořící fakulí vyzve určenou VIP osobu ke společnému slavnostnímu vsunutí ohně s fakulí do vysoké pece. Za potlesku davu je oheň v peci. Víko foukací formy se uzavře a vedoucí zafoukání dává pokyn do velínu vysoké pece k vpuštění horkého větru přes neucpané formy

do vnitřku pece. Je zafoukáno, koks začíná hořet, vytváří se plyn i struska, vysoká pec ožívá. Tiché syčení a teplo kolem foukacích forem i šplouchání chladící vody signalizují zrození nové vysokopecní dámy. Jaká bude?

Zafoukání je povel pro všechny delegace a VIP osoby, aby opustily pracovní plošinu, kde už vládnou jen mistři a osádky pecí. Maximální zájem je nyní o „čepmistra“ a jeho soudky piva, z kterých už chvilku plní kelímky. Zájemců je hodně, chvilku se dělá fronta, ale i na VIP se dostane. Kelímky nejsou plné, je to prevence proti opilosti a podpora bezpečnosti. Pivo teče a diváci se s kelímky pomalu rozcházejí. Oslava končí v době, kdy také končí většině přihlížejícím směna (většinou 14.00hod). Je to další posílení bezpečnosti.

Vysoká pec si tiše hvízdá, připravuje se na vypouštění první strusky. Ucpané formy se budou postupně otevírat. Vysokopecní mimino se probouzí.